

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**MUHAMMAD AL-XORAZMIY NOMIDAGI
TOSHKENT AXBOROT TEXNOLOGIYALARI UNIVERSITETI**

**“O‘ZGARISHLARNI BOSHQARISH”
(Change management)
fani bo‘yicha**

SILLABUS

Bilim sohalari: 400 000 – Biznes, boshqaruv va huquq

Ta‘lim sohalari: 410 000 – Biznes va boshqaruv

**Ta‘lim
yo‘nalishlari:** 60410800– Menejment

Toshkent – 2025

Fan nomi:	O'zgarishlarni boshqarish (Change management)
Fan turi:	Tanlov
Fan kodi:	
Bosqich:	2
Semestr:	4
Ta'lim shakli:	kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	150
Ma'ruza	30
Amaliy mashg'ulotlar	30
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	90
Sinov birligi miqdori:	5
Baholash shakli:	
Fan tili:	O'zbek
Dastur mualliflari:	Ismoilova Gulnora Fayzullaeva Tursunova Mastura Taxirovna
E-mail:	
Telefon raqami:	+998712386465
Tashkilot:	Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent Axborot Texnologiyalari Universiteti, "Menejment va marketing" kafedresi
Kurs haqida qisqacha ma'lumot (QM)	
QMI	<p>Mazkur sillabus "Menejment" yo'nalishi talabalari uchun xorijiy tajribalar asosida ishlab chiqilgan.</p> <p>Bugungi kunda dunyoda yagona doimiy narsa – bu o'zgarishdir. Ushbu kursning diqqat markazida o'zgaruvchanlik (Volatility), noaniqlik (Uncertainty), murakkablik (Complexity) va noaniqlik holatlari (Ambiguity) bilan tavsiflanadigan VUCA dunyosida yetakchilik qilish masalalari turadi.</p> <p>Xususan, kurs doirasida o'zgarishlarni boshqarish bo'yicha asosiy modellar va konseptual doiralar, strategiyalar, ilg'or amaliyotlar hamda ushbu jarayon bilan bog'liq muammolar o'rganiladi.</p> <p>O'zgarishlarga tayyorgarlik ko'rish va ularni rejalashtirish, o'zgarishlarni amalga oshirish, ularni samarali tarzda kommunikatsiya qilish hamda barqarorlashtirish va mustahkamlash bo'yicha bosqichlar batafsil muhokama qilinadi.</p> <p>Shuningdek, o'zgarishlarni boshqarish bo'yicha nazariy va amaliy yondashuvlar turli shaxsiy va professional vaziyatlarda qanday qo'llanilishi mumkinligi tahlil qilinadi.</p>

Kursga qo'yiladigan boshlang'ich talablar		
1.	Bu kurs uchun oldindan qo'yiladigan talablar yo'q.	
Ta'lim natijalari (TN)		
TN1	Samarali tashkiliy o'zgarishlar va o'tishning tarkibiy qismlarini tushunish	
TN2	Asosiy shaxsiy va tashkiliy o'zgarishlar modellari va ramkalarini o'rganish	
TN3	Tashkilotni o'zgartirishga samarali rahbarlik qilish uchun vositalar va usullarni egallash	
TN4	O'zgarishlarni muvaffaqiyatli amalga oshirish, jumladan qarshilik va sotib olish uchun qiyinchiliklarni tushunish	
TN5	Samarali amalga oshirish va mustahkamlash uchun aloqa strategiyalarini tahlil qilish	
TN6	Tashkiliy o'zgarishlarni boshqarish bo'yicha eng yaxshi amaliyotlarni aniqlash	
TN7	Shaxsiy va professional vaziyatlarda tashkiliy o'zgarishlarni boshqarish tushunchalarini qo'llash	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)		soat
M1	O'zgarishlarni boshqarishning mohiyati va zarurati	2
M2	O'zgarishlarga qarshilik (Change Resistance)	2
M3	O'zgarishlarni qo'llab-quvvatlash: homiylikni roli	2
M4	O'zgarishlarga to'siqlar va ularni yengish	2
M5	Xodimlarda barqarorlikni (resilience) shakllantirish	2
M6	Shaxsiy o'zgarish: xatti-harakatlarni o'zgartirish	2
M7	O'zgarishlarda xodimlar ishtirokini ta'minlash	2
M8	O'zgarishni boshqarishda ADKAR modeli	2
M9	O'zgarishlarni qanday baholash va natijalarini o'lchash	2
M10	O'zgarishlarni muloqot orqali boshqarish: eng yaxshi amaliyotlar	2
M11	Tashkilotda o'zgarish strategiyasini ishlab chiqish	2
M12	Tashkiliy madaniyat va o'zgarishlar	2
M13	Tashkiliy liderlik va transformatsion rahbarlik	2
M14	Digital Transformation: Raqamli o'zgarishlarni boshqarish	2
M15	O'zgarishlarni boshqarishning kelajagi	2
	Jami	30
Mashg'ulotlar shakli: seminar (S)		soat
S1	O'zgarishlarni boshqarishning mohiyati va zarurati amaliy jihatlarini	2

S2	O'zgarishlarga qarshilik (Change Resistance) amaliyotda qo'llash	2
S3	O'zgarishlarni qo'llab-quvvatlash: homiylikni rolini aniqlash	2
S4	O'zgarishlarga to'siqlar va ularni yengish choralarini tuzib chiqish	2
S5	Xodimlarda barqarorlikni (resilience) shakllantirish omillarini aniqlash	2
S6	Shaxsiy o'zgarish: xatti-harakatlarni o'zgartirish bosqichlari	2
S7	O'zgarishlarda xodimlar ishtirokini ta'minlash usullari	2
S8	O'zgarishni boshqarishda ADKAR modelini qo'llash	2
S9	O'zgarishlarni qanday baholash va natijalarini o'lchash	2
S10	O'zgarishlarni muloqot orqali boshqarish: eng yaxshi amaliyotlarni qo'llash	2
S11	Tashkilotda o'zgarish strategiyasini ishlab chiqish omillari	2
S12	Tashkiliy madaniyat va o'zgarishlar	2
S13	Tashkiliy liderlik va transformatsion rahbarlik	2
S14	Digital Transformation: Raqamli o'zgarishlarni boshqarish	2
S15	O'zgarishlarni boshqarishning kelajagi	2
	Jami	30

Mustaqil ta'lim

MT 1	O'zgarishlar tushunchasini tahlil qilish Vazifa: Tashkilotda o'zgarish deganda nimani tushunasiz? Rivojlanish, transformatsiya va innovatsion o'zgarishlar o'rtasidagi farqni yozma tarzda izohlang. Misollar bilan asoslab bering.	Case-study	20
MT 2	Tashkilotdagi o'zgarishlarga qarshilik sabablari Vazifa: Odamlar nega o'zgarishlarga qarshi turadi? Kamida 3 ta real hayotdagi holatni keltiring. Qarshilikni yengish bo'yicha 3 ta strategiya yozing.	Taqdimot tayyorlash	20
MT 3	O'zgarishlarni boshqarish modellari tahlili Vazifa: Kurt Levinning 3 bosqichli modeli va John Kotterning 8 bosqichli modelini o'rganing. Ikkisini taqqoslang (jadval ko'rinishida). O'zbekiston tashkilotlarida qaysi biri samaraliroq bo'lishi mumkin deb o'ylaysiz? Fikr bildiring.	Taqdimot tayyorlash	20
MT 4	Innovatsion o'zgarishlar va texnologik yangilanishlar Vazifa:	Case-study	30

	So'nggi 5 yil ichida biror sohada (ta'lim, sog'liqni saqlash, bank, logistika va h.k.) sodir bo'lgan innovatsion o'zgarishni tanlang. Ushbu o'zgarish foydalimi yoki yo'qmi – tahlil qiling. Raqamlar, faktlar bilan asoslang.		
		Jami	90

Ta'lim strategiyasi

O'quv kursi nazariy bilim berish (ma'ruzalar), loyihalar tayyorlashga qaratilgan vazifalarni tayyorlash, mustaqil ta'lim va oraliq baholashga asoslangan. Ma'ruzalarda talabalarga o'tilgan mavzularni chuqurroq o'zlashtirish va mustahkamlash maqsadida uy vazifalari va mustaqil ishlar beriladi.

Mustaqil ta'limga quyidagi faollik turlari tegishli bo'ladi:

1. Uy vazifasi: Ma'ruza mashg'ulotlarida o'tilgan mavzularni chuqurroq o'zlashtirish va grant.mininnovation.uz"saytidan tanlovlar bilan tanishish, loyiha rahbari deb belgilangan professor-o'qituvchining ilmiy darajasi, unvoni va Skopus bazadagi maqolalari bilan mustaqil tanishadi.

2. Qo'shimcha o'qish: natijaga erishgan loyihalarning xisobotlari va qilingan ishlar bilan tanishadi.

3. Mustaqil ish: talaba o'qituvchi bilan maslahatlashgan holda o'zi tayyorlagan mavzudagi mustaqil ishlarni himoya qiladilar.

Talabalar quyidagi materiallardan foydalanish imkoniga egadirlar:

- Elektron shakldagi ma'ruza matnlari;
- Har bir mavzuga doir prezentasiya slaydlari;
- Har bir dars mavzusi yuzasidan topshiriqlar;
- Elektron shakldagi darsliklar va qo'llanmalar.

Ta'lim texnologiyalari va metodlari:

- ma'ruzalar;
- interfaol keys-stadilar;
- guruhlarda ishlash;
- taqdimotlarni qilish;
- individual loyihalar;
- jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.

Talabalar bilimni nazorat qilish.

Kreditlarni olish uchun talaba fan bo'yicha talabalarning bilim, ko'nikma va malakalariga quyiladigan talablarni to'liq o'zlashtirganligini aks ettiruvchi oraliq nazorat va mustaqil ish shaklida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarishi, yakuniy nazorat bo'yicha test yoki yakuniy nazorat ishni muvaffaqiyatli topshirishi kerak bo'ladi.

Talabaning nazariy va amaliy mashg'ulotlari, mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarishi, shuningdek uning ushbu mashg'ulotlardagi faolligi fan o'qituvchisi

tomonidan baholab boriladi. Talabani oraliq nazorat turi bo'yicha baholashda, uning o'quv mashg'ulotlari davomida olgan baholari inobatga olinadi.

talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda — 5 (a'lo) baho;

talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda — 4 (yaxshi) baho;

talaba olgan bilimini amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda — 3 (qoniqarli) baho;

talaba fan dasturini o'zlashtirmagan, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunmaydi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega emas deb topilganda — 2 (qoniqsiz) baho bilan baholanadi.

Joriy va oraliq ballarning umumiy natijasi 30 balldan past bo'lgan talabalar yakuniy nazorat imtixoniga kiritilmaydi. Yakuniy nazoratda 30 va undan ko'p ball to'plagan talaba fanni o'zlashtirgan hisoblanadi.

Reyting baholash turlari		%	O'tkazish vaqti
	Oraliq nazorat	9 %	13-hafta
1.	1-topshiriq: Har bir talaba tartib raqamidagi mavzu bo'yicha keys tayyorlaydi (keyslar tizimga yuklanadi), tizimga yuklaydi va himoya qiladi. Mavzularni yoritilishida individual yondoshuv bo'lishi kerak. Baholash mezonlari: Umumiy ball – 5 % - barcha bo'limlarni to'g'ri taqsimlash-1 %; - mazmunning mavzuga muvofiqligi – 2 %; - himoya qilish – 2 %	5 %	2-3-hafta
2.	2-topshiriq: Rebranding korxonalarining strategik rejalaridagi o'zgarishlarni tahlil qilish (Xorijiy davlat korxonalarini misolida) va himoya qilish.	5 %	6-7-hafta
3.	3-topshiriq: Xorijiy yoki O'zbekiston korxonalarini tashkiliy tuzilmasini guruhlar bo'yicha tahlil qiladi, mustaqil ish tayyorlaydi va himoya qiladi. Baholash mezonlari: Umumiy ball – 5 % - barcha bo'limlarni to'g'ri taqsimlash-1 %; - mazmunning mavzuga muvofiqligi – 2 %; - himoya qilish – 2 %	5 %	11-12 hafta

4.	4-topshiriq. O'tilgan mavzulardan nazorat savollariga javob berish	6 %	14-15-hafta
	Jami	30 %	
	Amaliyot topshiriqlari		
1.	1-topshiriq. O'zgarishlarning mohiyati – 1%. Tashkilotlar rivojlanishining zamonaviy tendensiyalari-1 % Tashkiliy o'zgarishlar nazariyasining rivojlanish tarixi-1 % O'zgarishlarni boshlanish jarayonlari va unga ta'sir etuvchi omillar-1 % Ushbu berilgan mavzulardan doklad tayyorlash va himoya qilish.	4 %	3-4-hafta
2.	2-topshiriq. O'zgarishlarni boshqarish-1 % Strategiyani o'zgartirish-1 % O'zgarishlar strategiyasining turlari-1% Kompaniyani boshqarish tizimlarini qayta tashkil yetish va qayta qurish-1 % Ushbu berilgan mavzulardan taqdimotlar tayyorlash va himoya qilish	4 %	7-8-hafta
3.	3-topshiriq. Tashkilot, ishchi guruhlar va individual ish pozitsiyalarini diagnostika qilish jarayoni-1 %, O'zgarishlarni boshqarish usullari va vositalari-1 % O'zgarishlarni amalga oshirish va risk-1 % Kouching - o'zgarishlarni boshqarish vositasi sifatida-1 % Ushbu berilgan mavzulardan keyslar tayyorlash va himoya qilish	4 %	11-12- hafta
4.	4-topshiriq. O'zgarishga qarshilik ko'rsatish-1 % O'zgarishlarni amalga oshirish vositalari-1 % O'zgarish jarayonini monitoring qilish-1 % Ushbu berilgan mavzularni tahlil qilish va himoya qilish	3 %	13- hafta
5.	5-topshiriq. K. Levin modeli, R. Lipitt modeli. "O'tish davri" modeli va YeASIER modelini O'zbekiston va xorijda faoliyat olib borayotgan korxonalar misolida tahlil qilish.	5 %	14-15- hafta
	Joriy nazorat bo'yicha jami %	20 %	
	Yakuniy nazorat bo'yicha maksimal %	50%	
	Jami:	100 %	

Asosiy adabiyotlar

1. Change Management Approach for Enterprise Transformation and Improvement - Dmitry Uspenskiy MIT 2012
2. Organizational Change and Management Guido Maes and Geert Van Hootehem 2023

Qo'shimcha adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. Yangi tahriri. T., "O'zbekiston", 2023.

Axborot manbalar

1. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi
2. Syllabusni yartishda foydalanilgan manbalar <https://www.universityrankings.ch/results?ranking=QS®ion=World&year=2025&q=University+of+Minnesota%2C+Twin+Cities>
3. University of Minnesota, Twin Cities Syllabus <https://carlsonschool.umn.edu/sites/carlsonschool.umn.edu/files/2021-04/HRIR%205000%20Syllabus%20Change%20Management.pdf>

Fan o'qituvchilari to'g'risida ma'lumot

Dastur mualliflari:	G.F.Ismoilova, M.T.Tursunova
E-mail:	
Telefon raqami:	+998712386465
Tashkilot:	Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent Axborot Texnologiyalari Universiteti, "Menejment va marketing" kafedrası

Mazkur Syllabus universitet Kengashining 2025-yil "____" 19.04. dagi 8/9 (750/751) -sonli yig'ilishi bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Syllabus "Menejment va marketing" kafedrasining 2025-yil "____" 25.04. dagi 9 -sonli majlisida muhokama qilingan va tasdiqlangan.

O'quv uslubiy boshqarma boshlig'i

A.K. Ergashev

Kafedra mudiri

G.F.Ismoilova

Tuzuvchi:

M.T.Tursunova